

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Tečaj XII.

V Ljubljani 27. vinotoka 1859.

List 22.

Nagovor

Njih svetosti papeža Pija IX. v skrivnim zboru
26. kimovca 1859.

Častiti bratje!

V nagovoru 21. rožnika t. l. do Vas, častiti bratje, smo bili v nar večji britkosti svojiga serca vse potožili, kar so sovražniki tega apostoljskiga stola počeli v Bolonji, Raveni in po drugih krajih zoper Našo in tega sv. sedeža svetno in pravično oblast. Verh tega smo v ravno tistim nagovoru naznanili, de so vsi tisti zapadli v cerkvene obsodbe (cenzure) in kazni, ki so od svetih cerkvenih zakonil postavljene, in odločili smo bili, de vsi njih ukazi in djanja niso nič in ne veljajo nič.

Je pa nas podpéralo upanje, de bodo tisti puntarski sinovi s temi Našimi besedami zbujeni in pretreseni k svoji dolžnosti se vernili, zlasti ker vender vsi poznajo prizanašljivost in voljnost, ktero smo že od začetka svojiga najvišjiga pastirstva dosihmal vedno skazovali, in ker vedó, s koliko gorečnostjo smo si neprenehama tudi v nar večih zadržkih hudih časov prizadevali, vse svoje skerbi in misli tudi v pospéh časniga blagra in pokoja svojih ljudstev obračati. Tode vse to naše upanje je do čistiga ugasnilo. Ker perté se zlasti na naklepe, huskanja in vsaktero kakoršno koli pomoč odzunaj, in torej še goropadniši v svojim počenjanji, so vse se prederznili in vse poskusili, de bi vse okrajine Emilije, ki so Naši papeški zemlji vtelésene, v punt spravili in od Naše in tega svetiga sedeža gospodovanja odtergali.

Ko je bilo torej v unih okrajinah bandero punta in odpada vzdignjeno in papeška vlada odpravljena, so nar pred postavili oblastnike (diktatorje) piemonteškiga kraljestva; pozneje so se imenovali izredni poročniki (komisarji); potlej pa vesoljni poglavarji (general-guvernerji). Leti so se brez pomislika prederznili, pravice Naše vikši oblasti prilastovati si, so z očitnišiga služb odvergli tiste, ki so menili, de zavolj znane zvestobe do pravniga vladarja v njih zanikarne naklepe ne bodo privolili. Še več, ti ljudje se niso bali, se tudi v cerkveno oblast vrivati, ker so nove postave dajali zastran bolnišnic, ubožnic in drugih bogoljubnih vstanovitev, krajev in naprav. Ravno tako malo jih je bilo groza, duhovske ljudi znepokojevati ter jih ali pregnati ali pa v ječo vreči. Od nar očitnišiga sovraštva do letiga apostoljskiga sedeža razdraženi, se še tega niso ustrašili, ter so 6. t. m. v Bolonji zbirališe imeli, ki so ga imenovali narodovni shod ljudstev iz Emilije, in so ondi določilo razglasili, ki je polno lažnjivih obdolženj in pretvéz, in v katerim so se lažnjivo sklicovali na enoglasnost ljudstev, ter so zoper pravico rimske cerkve izrekli, de nočejo več pod svetno papeško vlado biti. Nato pa so ravno tako naslednji dan razglasili, kakor je zdaj šega, de se hočejo z zemljo in kraljestvam kralja sardinskiga zediniti.

Med temi obžalovavnimi dogodbami vodniki te strani

vse svoje zvijače na to obračajo, de bi ljudstvo spačili, zlasti z bukvami in časniki, ki v Bolonji in drugod izhajajo, in razuzdanosti strežejo, namestnika Kristusoviga na zemlji s krivicami obkladajo, vse verske in bogoljubne opravila zaničujejo, in zasramujejo molitve, s kterimi se časti in za njeno premožno brambo prosi neomadežana in preblazena Božja porodnica Marija Devica. V kazališih pa se očitno žali lepo življenje, sramožljivost in čednost, in Bogú posvečene osebe stavijo na vesoljno zaničevanje in zasmehovanje.

Vse to pa izbaja od tacih, ki terdijo, de so katoličani in de spoštujejo in časté naj višji duhovno oblast in veljavo rimskiga papeža. Zares, slehern vidi, kako lažnjivo je tako govorjenje; ker ti može, ki take reči počenjajo, so do čistiga ene misli z vsimi tistimi, kteri se silo nesramno in prederzno vojskujejo zoper rimskiga papeža in katoliško Cerkev, in se z vsimi močmi pertijo, de ko bi bilo le kako mogoče, bi našo sveto vero in njen zveličavni nauk vsim ljudem iz serca iztergali in izkoreninili.

Torej bote Vi, častiti bratje, ki se naših trudov in težav vdeležujete, prav lahko previdili, v koliki britkosti živimo, in kolika žalost in nejevolja Nas, kakor tudi Vas in vse dobre ljudi navdaja.

V tej toliki britkosti pa nas to tolaži, de ljudstvo po emiljskih okrajinah nar-nar večji del žaluje nad tem počenjanjem, ga je pred njim groza, in svojo zvestobo pravnemu gospodovavcu ohranivši, je vedno vdano Našimu in le-tega svetiga sedeža svetnemu gospodovavstvu; in tudi de vse duhovstvo teh okrajin, zarés naj vikši hvale vredno, je spoznalo za naj tehtniši nalogo, v sredi tega razsajanja in prekucovanja dolžnosti svojiga stanú vestno spolnovati in jasno razodevati, s koliko izverstno zvestobo in pokoršino so Nam in le-temu apostoljskemu stolu vdani, ker se tudi za nar hujsi nevarnosti ne zmenijo in jih prezirajo.

Mi pa smo s pretehtno dolžnostjo Svoje visoke službe in s slovesno prisego zavezani, in torej neprestrašeni branimó reč naše nar svetejši vere, pravice in posestva rimske cerkve zoper vsako dotikanje serčno varujemo, se za Svojo in tega apostoljskiga stola svetno gospodovavstvo stanovitno poganjamo in ga moramo kakor dedino sv. Petra nedotaknjeniga Svojim naslednikom zapustiti. Torej ni drugači, de moramo vnóvič Svoj apostoljski glas povzdigniti, naj zvé tudi vesoljni zlasti katoliški svet, s koliko ojestrostjo Mi grajamo, kar si ti ljudje po emiljskih okrajinah, naši papeški zemlji, počenjati prederznejo, in pred vsimi, de to zvedó vsi častiti bratje škofje, od kterih smo v naj vikši tolažbo za Svoje serce v nar večih stiskah dobivali toliko imenitnih in prelepih dokazov njih nepremakljive zvestobe, ljubezni in vdanosti do Nas in le-tega apostoljskiga sedeža.

In potem takim popolnoma in brez pristavka zavezemo v tim visoko svitlim zboru vse že opomnjene, kakor tudi vse druge djanja puntarjev zoper cerkveno oblast in prostost in zoper Naše in le-tega apostoljskiga stola svetno naj višji oblast, gospodstvo, moč in pravico, naj se že ka-

kor koli te djanja imenujejo, in razglasimo, de skoz in skozi nič niso in ne veljajo nič.

Slehnemu je tudi znano, de vsi tisti, kateri so v spredej imenovanih okrajinah k imenovanim počenjanjem svojo pomoč, svet ali privoljenje dajali, ali jim kakor koli na roko šli, so zapadli cerkvenim preklicam in kaznim, ktere smo v Svojim poprejšnjim nagovoru omenili.

Sicer pa, častiti bratje, z zaupanjem pristopimo k tronu milosti, de s pomočjo Božje brambe dosežemo vtého in moč v britkostih. Pa tudi ne jenjajmo, v vednih in priserčnih molitvah ponižno in goreče moliti in Boga prositi, ki je bogat z usmiljenjem, naj bi v svoji vsigamogočni moči vse zmotene, ki nekteri morde v nesrečni slepoti ne vedó, kaj delajo, povernil k boljším mislim in na pot pravice, vere in zveličanja.

Moj prvi pozdrav

združenim lavantinskim škofljanam v Mariboru.

(Konec.)

Česa pričakujemo mi od Vas?

1. Kakor duhoven oče pričakujem od Vas, de bodele ljubijoči otroci. Kdor spoštuje očeta in mater, mu je obljubljeno dolgo življenje in de se mu bo dobro godilo. Žegen očetov otrokam hiše zida; kletev materina pa jih jim podira. De bi Vas ko oče žegnal, sim k Vam prišel; skazujte z detinsko pokoršino, z vdanostjo do svojiga škofa, de ste vredni tega žegna. Moja očetovska ljubezen do Vas pa ne smé biti opičja ljubezen po novi šegi, kakoršna starše oslepi, de otrokam vse napake pregledujejo, in njih srečo v klici ter izreji razderejo. Ako ljubijoči oče strahuje, mu dobri otroci kušnejo roko, ki jih po očetovo tepe, de bi jih ozdravila. Pričakujem od Vas, prepoštovani škofljanje, de bote Vi taki blagi otroci. In ko me bote pred ali potlej k mojim očetam pokopali, bo še zmiraj moj očetovski žegen nad Vami.

2. Kakor vikši pastir pričakujem, de mi bote dobre, pokorne ovčice, ki glas svojiga pastirja rade poslušajo in nasledvajo. Moj glas bo Vam klical s prižnice, bo Vam naznanoval voljo Božjo, Vaše posvečevanje. „Ne bodite enaki unim, ki imajo ušesa, pa ne poslušajo, de ne bodo zveličani.“ Oznanoval Vam bom poste naše matere, kaloliške Cerkve, ki nam jih v ljubezni zapoveduje, ker nas ljubi. Post je naši duši zveličavno zdravilo; ne zaničujte materine roke, ki Vam ozdravilo daje, sicer bote v svojih grehih umerli. Kakor višji pastir Vas bom peljal v spovednico odpusanja in milosti, — vabil bom Vas na svatovščino Jagnjetovo, ki nam jo je pripravila neskončna ljubezen Božja. Ne bodimo tisti nehvaležni gosti v evangeliu, ki so bili vabljeni in klicani, pa niso hotli priti, de bi ne hotli še enkrat v letu priti k sv. spovedi — ne o svetim velikonočnim času k mizi Gospodovi, in bi se tako djansko ločili od občine sv. Cerkve! „Resnično,“ govori Gospod, „gostija je sicer pripravljena, tode nobeden povabljenih, ki niso hotli priti, je ne bo okusil.“ Na dobro pašo in k obilnim vodam milosti Vas hočem voditi. Torej, ljube ovčice, ako poslušate moj glas, ne utrdite svojih src, ter pomnite tehtnih besedi, ki jih govori apostelj narodov: „Bodite pokorni vikšim (škofam in duhovnam) in bodite jim podložni, ker oni čujejo za Vaše duše kakor taki, ki bodo odgovor dajali, de bodo to storili veseli in ne zdihovaje; zakaj to bi za vas ne bilo dobro.“ Ni je večí nesreče, kakor če dušni pastir joka čez svojo čedo, kakor nekđaj Jezus čez nehvaležno mesto Jeruzalem.

3. Kakor postavljeni hišnik Božji pričakujem radodarnih podložnikov; in de bote škofu taki, so porok Vaši podeljeni darovi. — Bilo je ljudstvo Božje svoje dni na potu v obljubljeno deželo; takrat so Jehovu (svojimu Bogu in Kralju) imeli nov šotor kakor stanovanje delati, in

prinašali so možje in žene s pobožnim srcem svoje nar bogatejši darove in datve. Žene, ki so znale šivati, so delale iz dražih reči pette in kar koli je bilo obleke potreba k službi Gospodovi. Gospod je bil posebej moža (Beselela) poklical, in mu dal modrost in um, vednost in spoznanje, de bi se lepo delo dognalo (II. Moz. 25). Tudi pričujočo mestno duhovniško cerkev je Gospod povzdignil v svojo visoko stoljno cerkev; in njena lepa oprava, ter čedna škofija je delo Vaše ljubezni. Veliko se je tukaj storilo v večí Božjo čast, pa tudi v Vašo stanovitno hvalo. Žene me, ko te drage darove v posest jemljem, Vam svojo nar priserčniši zahvalo očitno razodeti, ob enim pa tudi pristavim prošnjo: preljube ovčice! tudi na dalje nikar ne zapustite svojiga škofa, de bi ga ne podpérali; sej vidite, koliko se še neogibljivo potrebuje, de se to novo škofijsko mesto spodobno opravi! — „Ne išem tega, kar je Vaše“ smém s sv. Pavlam reči: „le Vas išem;“ in ako Vaše serce imam, se mi bo vse drugo pridalo. Dela se za to, kar zadeva Vašo čast in poštenje: v novo ustanovljeno škofijo z vsimi duhovnimi napravami oskerbeti, kterih naše dni potrebuje, de se škofovski sedež ozališa, kakor tirja njegova čast. Ne išem Vašiga, zakaj vsi ti darovi Vaše ljubezni niso moji, ne bom jih seboj vzel; ostali bodo Vam in zanamcam. Le samo ena reč je, ktero želim kdaj v boljši deželo seboj vzeti: Vaše neumerljive duše, de bi se z velikim apostelnjam Pavlam zamogel odkritoserčno hvaliti: „Vi ste moje veselje; moja krona, preljubeznjivi!“

Kaj pričakuje Bog od nas?

Škofijsko občino, močno v veri, delavno v ljubezni, bogato s kersanskimi čednostmi in dobrimi deli, čisto tistiga kužljiva kvasú novošegaste nejevere in brezbožnosti, ki srečo posameznih deržin in vesoljne človeške družbe v mozgu ujéda. Zares, prepoštovani! Antikristov duh se je lotil veliko človeških src. To je storila napačna reja, branje zanikarnih bukev in kužljive družine. Ta zoperkersanski duh se je vgnjezdil med nar globokejši, nar svetejši deržinske zadeve, je pogasil plamen domače pobožnosti in prižgal oginj nepokorsine, žerjavico neukrotljive poželjivosti in razuzdanosti, ki žuga vse požreti. Puntarski duh s svojimi nestevilnimi legijoni hudobnih misel, lažnjivih zapopadkov in sovražnih pohlepnost nas od vsih strani obléga, se plazi v nar znotranje naših hiš, še celo v naše otročje stanice vlezva in razdjanje uči. Temu vesoljnemu sovražniku se hočemo vsi ustaviti kakor en mož z živo vero, z nepretresljivim zaupanjem in z edino ljubeznijo, ktera vse prenese, vse premaga in je močnejši kakor smert. Nečemo svoje sreče zidati na pesek, kakor mnogi sedanjiga časa, nečemo svojiga zveličanja staviti na kako vero, ktero bi si sami zmislili; temveč od samiga Sinu Božjiga razodeta, od milijonov marternikov zapečateni, tavzentletja v naši sv. rimski katoliški Cerkvi zvesto ohranjena vera bodi nepremakljiva skala, na ktero hočemo svojo stanovitno srečo staviti za čas in za večnost. De bi to nebeško zidavo z eno roko delal, z drugo pa zoper našiga vesoljniga sovražnika se vojskoval, z Vami zmagal, in poslednjič zmagovit med Vami umerl, za to, prepoštovani! sim k Vam prišel, de bi mogel enkrat z apostelnjam Pavlam reči: „Kristus je moje življenje, in umreti je moj dobiček.“

Zbudite se tedaj, Vi kersanski gospodarji in očetje, ki Vas je Gospod postavil hišnike za svojo dedino, škofo Vaših deržin, kakor mene škofa cele lavantinske škofije; podpirajte svojiga škofa v težki vojski zoper brezvernost in spatenost tega nesrečnega časa. — Vas, kersanske gospodinje in matere, prosim in zarotim, podperajte svojiga škofa z maternimi nauki, prošnjami in solzami pri svojih dražih domačih. Materi je zaupana nar dražji reč človekova: obdelovanje in blaženje serca. Vse premore z Bogam ljubijoča mati. — Ne zapustite svojiga škofa, Vi kersanski učenci in redniki, ker nas je nebeški hišni Oče poklical v svoj nar žlahtniši vinograd, de bi mehke

mladike mladosti ne le učili, temveč jih tudi k pravi kersanski čednosti zredili. Mladostina je prihodnost; mladost pa je našimu olikovanju izročena. Kako tehtna naloga, polna velikih nasledkov, — kolik odgovor sloni na vas! Vsi imamo en poklic, vsi se moramo nasproti podperati. Ako bi nam bilo tudi s solzami sejati, ne obupajmo; ker z veseljem bomo enkrat svoje snope domu nesli. „Kteri jih veliko učijo pravico, se bodo svetili kakor zvezde vekomaj!“

Eno serce in ena duša naj bota dela naše na novo zedinjene škofije, podobna vinogradu, ki ga je Gospod oblagodaryl. Lavantinska škofija bodi z gnado Božjo enaka rodovitni vinski terti, ki se ponaša ob stenah katoliške Cerkve; njeni sinovi, z naj lepšimi darovi ozaljšani, naj enaki mladim olikam stojé krog mize Gospodove. To moje upanje je zasajene globoko v mojim sercu, in je bilo zvezda, ki me je v sred-vas pripeljala.

Naloga naša je velika, prelube ovčice! mi se le začenjamo, kjer so naši sosede že deleč spredej. Gospod pa, ki je dobro delo med nami začel, ga bo tudi srečno doделal.

Lavantinska škofija ima mogočno varhinjo, neomadežano devico in Mater Božjo Marijo, in ima škofijskiga zavetnika ali patrona pervopoklicaniga, sv. aposteljna Andreja. Dobi se noviga prošnjika pri Bogu, sv. Janeza Kerstnika, ki bo kakor mestni farni pomočnik povzdignjen za stoljno-farniga patrona. Nova lavantinska škofija ima dva imenitna spričevavca ali marternika in škofa: sv. Maksimilijana Celjana in sv. Viktorina Ptujskiga, ki sta za sv. vero našo zemljo s svojo kervjo zalila, de bo toliko obilniši sad rodila.

Kdor potem takim pod varstvom Najvišjiga prebiva in take varhe na strani ima, ga se tudi čaka ljubeznjiva čeda, taki zamore brez britkosti svojo pastirsko palico v roke vzeti. Bog in njegovi svetniki so z nami in kdo bo zoper nas, kakor le mi sami, če ne hodimo po potih zapoved Božjih in ne nasledvamo zgleda svetnikov Božjih, kiso naši prijatli. Klical bom torej k pokori, kakor sv. Janez Kerstnik, iskal bom zgubljené z ljubeznijo sv. Janeza evangelista, oznanoval bom zveličavni nauk sv. križa z gorečnostjo sv. apostelja Andreja. Vi, moje ljubljene ovčice, bote glas svojiga pastirja poslušali in bo v novi lavantinski škofii en pastir in ena srečna čeda, eno serce in ena duša. „Čast bodi zato Bogu na višavah in mir vsim ljudem na zemlji, ki so dobre volje.“ Amen.

V Mariboru, 1. kimovca 1859.

Anton Martin,
knez in škof.

Velikoserčna ljubezen za uboge duše v vicah,

ktera bodi priporočena vernim kristjanam, ki so usmiljeniga serca.

Letá v napisu imenovana, Bogu tolikanj dopadljiva, ubogim dušam v vicah tolikanj koristna, nam samim pa tako velik dobiček obrodilna ljubezen je v tem, de storimo sklep ali obljubo, de hočemo vse svoje zadostovavne ali pokorivne dela dušam v vicah popolnoma darovati ali prepustiti. Imé obljuba pa naj nikogar ne ostraši, ker tukaj se ne obljubi takó, de bi človeka pod greham vezala. Velikoveč mora to se le vsakteriga nase vabiti in mikati, ako pomisli preimennitne dobrote, s kterimi so papež Benedikt XIII. tiste obogatili, kteri to obljubo ali zavezo storé. Te dobrote ali prednosti so naslednje:

1. Za duhovne, kteri to obljubo storé, naj mašujejo kjer koli si bodi, je altar preodobroten ali privilegirán de anima (de namreč za eno dušo zadobi popolnoma odpustke). Ta obljuba ni taka, de bi se scelama vse dalo ali darovalo, ker človek ubogim dušam v vicah ne prepusti družiga, kakor le svoj osební in lastní posební prid ali dobiček. Tudi

ni zadržek, de bi duhoven ne mogel svete maše darovati v namen tistih, kteri so jo najeli, kar je izrečeno v dovoljenji pred imenovaniga papeža.

2. Vsi verni zadobé popolnoma odpustek vsaki dan, kadar gredo k sv. Obhajilu, in vsaki ponedeljek, kadar so kjer koli pri sv. maši, ter zamorejo z njim vselej eno dušo iz vie rešiti.

3. Kdor koli to obljubo naredi, zamore vse in vsaktere odpustke, kteri se zamorejo pridobiti, za duše v vicah obrniti, ako tudi ni to izrečeno v dovoljitvinim pisanji.

To milost so podelili papež Benedikt XIII. v svojim določilu ali odpisu 23. vel. serpana 1728, podpisanim od njih deržavniga tajnika, kardinala Lerkari-a, na prošnjo v. č. O. D. Gasparja Oliden-a; spoznano in podpisano je od njih apostoljskiga poslanca (nuncija) in legata a latere na Španskim, v. č. g. Gn. Aleksandra Aldobrandini-a v Madridu 14. prosenca 1729.

Imenovani Oče Oliden, teatinec (Qualificator s. Officii), se po pravici ima za začetnika te bogoljubnosti. Njegova ognjena gorečnost, s katero je to opravilo razširjal z besedo in s pisanjem *), in njegovo prizadevanje, ga z apostoljskimi milostmi ali gnadami obogatiti, ga je k temu spodbudilo. Bila je pa vendar ta obljuba že pretečene stoletja znana, in delali so jo ljudje preimennitne bogoljubnosti, kakor bomo pozneje vidili. Tudi je bila v Rimu pri svetih zbórih zoper nektare protivnike 17. stoletja **) branjena. Poslednjič je bila sprejeta in poterjena od Benedikta XIII., kteri je niso le samo poterdili, temveč so še spredej imenovane preodobrotenja dodelili tistim vernim, kteri to obljubo storé. In to obdarovanje, ki je bilo pozneje od papeža Pija VI. obnovljeno, je tudi od njih svetosti zdaj vladajočiga papeža Pija IX. zopet poterjeno, kar razkazuje njih novejši odpis 30. kimovca 1852, kar se tam dalje na koncu bere.

Djanje bogoljubne in ljubeznjive obljube za reševanje ubozih duš v vicah iz njih tako britkih bolečin.

O moj Bog! edini v bistvu in trojni v osebah, jest I. sklenem, za reševanje ubogih duš v vicah, ki so tvoji Božji pravici za svoje grehe se kazni dolžne, tako delati in pomagati, kakor zamorem po dopušeni poti, desiravno se k temu pod greham ne zavežem; to pa hočem storiti k tvoji večí časti, o moj presladki Odrešenik Jezus Kristus, de bi tebi bolj podobin postal, in de bi pokazal svojo odkritoserčno služabnost do Marije, Matere usmiljenja, ki je tudi Mati ubozih duš v vicah. Obljubim z dobrim sercam, in tebi darujem to svojo radovoljno obljubo, de želim iz kraja očiševanja rešiti vse tiste duše, ki želi Marija, preblážena Devica, de bi se rešile. Torej zročim v roke ti prelubeznjivi Materi vse svoje zadostovavne dela, kakor tudi vse tiste dobre dela, ktere drugi meni v prid obernejo, bodi si v življenji ali v smerti ali po mojim odhodu v večnost. Prosim te, o moj Bog! sprejmi ta moj dar, kakor ga v tvojo čast in v zveličanje svoje duše obnovim in poterdim.

Ako bi pa moje zadostovavne dela morebiti ne bile zadosti, de bi se zbrisale vse zadolženja tistih duš, ktere želi preblážena Marija Devica rešiti, kakor tudi moje lastne zadolženja, ki jih sovražim in s celim sercam studim; se pa darujem tebi samiga sebe, o Gospod! ako ti je dopadljivo, de v martrah očiševanja, v vicah, plačam, kar se še pogreša, ter se poslednjič podam v roke tvojiga usmiljenja, in v roke tvoje nar slajši Matere Marije. Za priče tega svojiga darovanja in očitniga izrečenja vzamem vse svetnike v nebesih, vesoljno vojskovavno cerkev na zemlji, in terpečo cerkev v očiševališu. Amen.

Obljubil(a) v . . . dné . . . 18 . . .

*) Dialogos sobre el Purgatorio. Alcalá 1732.

**) Nat. Alex. hist. eccl. Suppl. dissert. VIII. proti koncu Beneška izd. 1793.

O p o m i n i.

1. Kdor želi to obljubo storiti, ni ravno potreba, da bi uno djanje obljube molil, dosti je, da to hoče in v sercu sklene, tudi ni ravno potreba, da bi to obljubo večkrat ponavljal, desiravno je to dobro, da se zvikaše gorečnost za ljubezen do bližnjiga, ker ta gorečnost nas dela urne, da bi več in več duhovnih dobrot za uboge duše v vicah opravljali.

2. Ta obljuba nič ne nasprotva tistemu redu ljubezni do bližnjiga, po katerim smo zavezani, nar pred moliti za svojo ranjco zlahto, za brate in sestre bratovščin, v ktere smo zapisani i. t. d. Ako ravno nas ljubezen do bližnjiga veže, nar pred prositi za svojo zlahto, vender presveta Marija Devica spozná in vé bolj kakor mi, ktere so naše dolžnosti, in bo toraj sama tako obračala, da bodo naše dobre dela nar pred teknile naši zlahoti, bratom in sestram, potem pa drugim, kakor so pred Bogom vredni. Ravno tako zamoremo in tudi moramo vse druge navadne pobožnosti opravljati, ako želimo kako posebno milost od Boga, od Marije Device ali svetnikov (to je, od Boga po njih prošnji) doseči. To ni nasproti obljubi, po kateri zadostavnavni sad svojih dobrih del darujemo le za terpeče duše v vicah; ker zasluživni, spravi in priprosilni sad, ki je osebin in se ne more drugim dati, še zmiraj nam ostane.

P r e m i š l j e v a n j a,

ki morajo vsako ljubijoče serce k temu djanju spodbudovati.

Uboge duše v vicah so ljubljene neveste Jezusa Kristusa, ki v svojim terpljenji zdihujejo in koperné, da bi bile že skorej objete od svojiga nebeskiga Ženina, h katerimu bodo po nauku svete vere prišle in bodo v Njegovim naročju zveličane vse večne čase. Ravno za to, ker jih Bog ljubi, jih mora v unim ognji pokoriti, da se očistijo in Božji pravici zadostijo. Kdor si pa prizadene, jim s prošnjami njih britkosti zlajšati in čas njih prehudiga terpljenja okrajšati, on opravlja delo, ki je Bogu samimu silo prijetno in dopadljivo.

Sveta Brigita pravi: „Ako s svojimi priprošnjami kako dušo iz očistiša rešimo, opravimo njemu Ženinu, našimu Gospodu Jezusu Kristusu tako prijetno in dopadljivo delo, kakor da bi bili Njega samiga rešili, in On nam bo ob svojim času vse to dobro povernil in dal, deo nam v prid teknilo.“ Na te besede se je opéral papež Benedikt XIII., ki je v sluhu svetosti umerl, in to ga je premagalo, kakor je sam spoznal in rekel, da je očitno s priznice vse svoje duhovne dobrote do čistiga daroval za uboge duše v vicah. To se je zgodilo v eni zmed 60 pridig, ki jih je imel od te reči v Beneventu in Florencii in jih je tudi natisnil dal, potem ko je bil leto poprej to milost O. Oliden-u podelil. In potem je bil O. Oliden spisal spredej postavljeno djanje imenovane obljube.

To tolikanj zlahotno ljubezen, vse svoje zadostovavne dela za reševanje duš iz vic darovati, je potem neštevilno veliko ljudi skazovalo, in med njimi jih je bilo veliko imenitnih zavolj visoke službe, učenosti in svetosti. Cele samostanske ali klosterske občine so jo pogosto storile, veliki učeni so se za njo poganjali in veliko papežev jo je vnovič poterdilo in s posebnimi pravicami ali dobrotami obdarovalo, še prejden ji je bil Benedikt XIII. spredej imenovane tri prav posebne prednosti podelil. Med pisavci, ki so to velikoserčno ljubezen do bližnjiga svetovali in povzdigovali, sta tudi slavna jezuita, O. Moncada in O. Ribadeneira, in tudi O. magister Jakop Baron. Poslednji zgledi svetnic, Jederti, Lidvine, Katarine Sijenske, Terezije Jezusove, častljiviga Ksimenta (Himena), ki je bil to darovanje storil na svet Marije D., in veliko družih obširno dokazuje, da se s tem ljubeznjivim djanjem za duše v vicah nič ne zgubi, temveč se le prav veliko pridobi.

Sveta Brigita priča v svojih razodenjih, *) da je iz plana vic slišala ta-le glas: „Obdarovan in plačan naj bo slehern, kdor nas v tem terpljenji poživi!“ Drujkrat je slišala močn glas: „O Bog in Gospod, skazuj svojo nezapopadljivo vsegamogočnost, poverni tistim stoterno, ki nam s svojimi prošnjami pomagajo in nas k tvoji Božji svetlobi povzdignejo.“ Ravno ta svetnica pripoveduje, da je slišala angela, ki je rekel: „Žegnan bodi na zemlji, kdor ubogim terpečim dušam z molitvijo, dobrimi deli in telesnimi pokorili na pomoč pride“ (P. Moncada in decl. Cath. 3. n. 66). Sv. Ambrož pravi, da vse, kar ubogim dušam darujemo se nam v gnade spremeni in bomo po svojim življenji stoterno plačilo prejeli. Poprej imenovani O. Baron piše (3. buk., 29 pogl.) od svete Jederti, ker je bila vse duhovne dobrote dušam v vicah darovala, da se ji je ob smerti satan prikazal, ter jo je zasmehoval, rekoč: „Kako napuhnjena in neusmiljena si bila tisa ma do sebe! Kje je večji prevzetnost, kot tuje dolgove plačevati, svojih pa ne zbrisati? Zdaj, zdaj ob tvojim smertnim dnevu bomo vidili. V ognji očistiš goreč, se boš mogla pokoriti in jest se bom smejal tvoji nespameti, ko se boš ti jokala čez svoj napuh.“ Potem se ji je razodel nebeski Ženin Jezus Kristus, kateri jo je tako-le tolažil: „De boš zapopadla, kako dopadljive so mi bile dela ljubezni, ki si jih ubogim dušam v vicah skazovala, ti od zdaj odpustim vse kazni (štrafinge), ktere bi mogla v očistišu terpeti, in ker si mi ti obljubil, vse stoterno poplačati, ti ne bom le samo povernil, temuč bom tudi tvoje povelicanje radodarno povzdignil in tvojo ljubezen do bližnjiga poplačal, s ktero si se vsim zadostovavnim delam popolnoma odpovedala in jih zročila ljubljnim dušam v vicah.“

Tako plačuje Jezus Kristus ljubezen vernih do duš v vicah, ako njim v prid svoje lastne zadostovavne dela darujejo, da bi vesoljniga Odrašenika naših duš posnemali. Kakor je bil vam Gospod milostljiv, tako tudi vi! (Kološ. 3. 13.) Od tod izhaja, da si neutolažljivi zopernik naš in ubozih duš v vicah vse prizadeva, da bi verne od te junaške ljubezni odvernil.

Zavoljo tega naj se zanesó tisti, ki to delo ljubezni opravljajo, da ali ne bodo v vice prišli, ali pa da bodo le kratek čas v njih ostali; zaupajo naj na dobroto Božjo, na obljubo Jezusa Kristusa, na materno brambo preblazene Marije Device in na prošnjo tistih duš, ki so po njih rešene iz vic; zakaj, ko v nebesa pridejo, ne morejo več nehvaležne biti.

Serčno premišlovanje od sv. Trojice.

(Iz stariga slov. rokopisa.)

O neskončno veličanstvo Božje, presveta Trojica! z nar večji ponižnostjo te molim in globoko perklenjen ti skazujem pravo Božjo čast in hvalo. Terdno verujem vse, kar si ti, o trojedini Bog, v svetim pismu razodel, in po sveti katoliški Cerkvi verovati zapovedal. V ti pravi veri želim živeti in umreti in sim perpravljen, telo in življenje za njo dati. V tebe, o neskončna Dobrota, stavim vse svoje zaupanje, in desiravno nisim celó nič dobrega vredin, vender zaupam po tvoji neskončni milosti vse dari in gnade, ter večno življenje doseči. Ljubim te, o neizmerna dobrota! iz celiga svojiga serca, iz cele svoje duše, iz cele svoje moči, in želim in hrepenim, te tako serčno ljubiti, kakor te vsi angeli in svetniki v nebesih, in vse bogoljubne duše na zemlji ljubijo. Tudi svojiga bližnjiga zavoljo tebe kakor sebe ljubim, in zavoljo sebe iz serca odpustim vsim, kateri so me razžalili.

*) Benedikt XIII., 4. prid. št. 12.

Serčno se zveselim nad tvojo neskončno visokostjo in častjo, in moje serce od veselja poskakuje zavoljo slave in službe, katero tebi vsi nebeski duhovi in vsi izvoljeni neprehama skazujejo. Za trdno tudi jest sklenem, tebi Gospodu svojemu Bogu verno služiti, in tvojo čast po vsih svojih močeh povikševati; vse svoje trude in dela hočem na to obračati, sebe z vsim, kar imam, darovati, da bi se grešniki spokorili in k tvoji službi povernili.

Zahvalim se ti, o preusmiljena Dobrota! za vse gnade in dobrote, katere si meni in vsem ljudem kdej skazala, in v nar veči zahvalo ti darujem vso hvalo, katero je Kristus, Sin človekov, tebi skazoval na zemlji, in jo skazuje pri vsih svetih mašah. S to daritevjo sklenem in tebi darujem vse svoje misli, želje, besede in djanja, z vsimi križi in terpljenjem; in de bodo tebi toliko dopadljivši in meni toliko bolj zaslužljive, naj bodo z rožnato kervjo Jezusovo pokropljene, in z mislimi, djanjem, hrepenenjem in trudam vsih svetnikov očisene.

Tebi, močni Bog! se zročim v tvojo presveto voljo! ti z menoj zdaj in na vekomaj delaj, kakor je tebi dopadljivo. Vsi moji doperneseni grehi so mi iz serca žal, zlasti zato, ko sim z njimi tvojo nar veči visokost in nezmerno dobroto razžalil, in svojiga Jezusa vnovič križal. Vem, da sam ne morem za svoje grehe zadostiti, torej darujem v zadostenje tvoji neskončni pravici grenko smert in prelito rožnato kri svojiga Jezusa; pa tudi vse zasluženje Marije in svetnikov, in vse, kar mi je na zemlji še storiti in preterpeti. Trdno sklenem nadalje ne več grešiti, pred tvojim božjim tronam zaterdim, da nočem nikoli v nobeno reč, s katero bi bila tvoja visokost žaljena, pervoliti. Daj mi k temu svojo vsigamogočno gnado, o trojedini Bog, Oče, Sin, in sveti Duh. Amen.

Budenje k molitvi za sv. Očeta.

Glas sv. Očeta iz Rima se je tudi po našim cesarstvu jel razlegati in Njih mile tožbe se odmevajo v pastirskih listih in bitko zadevajo serca vernih katoličanov. Graški škof med drugim v svojem pastirskem listu 15. t. m. do duhovstva in ljudstva takole govore:

„Znano Vam je, preljubljeni v Gospodu! da so v tih dnevih poskušnje odpadeni otroci katoliške Cerkve storili nar strašnejši krivico nad rimskim papežem ali velikoveč nad Bogom samim in njegovo sveto Cerkevjo. Potem ko so namreč cele leta vse zvižaje v zapeljevanji poskušali, da bi spuntali lastne podložne sv. Očeta, ki so jim bili vselej moder in pravičin vladar, so zdaj deželo sv. Petra s svojimi oboroženimi derhalni preplovili, glas zvestih s silo zaterli, naklepam hudovoljnih pa so roko podali, in že naj lepši okrajino cerkvene države nase potegnile, od kodar protijo papeževi drugi zemlji.“ — Na to opominjajo, kako so sv. Oče v tih stiskah do vsih škofov na zemlji pisali, naj moli vsa katoliška Cerkev, da bi Bog Kristusovemu namestniku moč in stanovnost dal, in zbujuje verne k molitvi, ker družiga orožja nimamo, da bi pomagali svojimu ljubljenu Očetu, in ker Bog morebiti noče orožja posvetne oblasti, da se mir poverne, ampak naše molitve. V misel vzamejo tudi, kolika previdnost Božja je v tem, da namestnik Kristusov svojo lastno deželo zase ima. Ako bi bil namreč podložnik kakiga družiga poglavarja, bi se lahko zgodilo, kakor se že je, da bi bil v prostim djanji svoje Božje pastirske službe zadrževan, ali pa bi mogel Bog zmiraj čudeže svoje moči in milosti skazovati, kakor perve stoletja kersanstva, kar pa ni treba, ko je Bog nasledniku sv. Petra tudi svetno gospodovanje dal in mu s tem vladanje sv. Cerkve zljajšal. Kteri tedaj hočejo sv. Očeta iz njegoviga svetniga posestva pregnati, se zoper Boga puntajo. Akoravno Bog lahko brez svetne vlade svojo Cerkev ohrani, je vendar v tem kakor v družih rečeh greh zoper sv. Duha, ako se natorni pomočki zaveržejo, in kdo hoče, da bi Bog

kako skrivno ali čudežno svoj namen dosegel. Po takim vvodu so odkazane molitve za sv. Očeta.

Bernski škof v svojem pastirskem listu 12. t. m. med drugim pravijo: „Kakor uni punt, ki je pred 10 leti Rim z gnjusobo napolnoval in umor tje pred noge sv. Očeta zaglal, svojih namenov ni dosegel, temu je še le naredil, da so se nar lepši glasovi katoliške edinosti po vsih krajih razodevali; tako tudi zdaj ne bo nič premogel zoper skalo sv. Petra, in zdajavstvo in nezvestoba kralja, kteriga slepoto je Bog pripustil po svojih nezapodljivih sklepah, mu poslednjič ne bo k zmagi pripomoglo. Rečemo: poslednjič k zmagi, ker pač mogoče je, da punt in z njim sklenjeno izdajstvo memgredeč vspeh ima, nam v kazin ali pa v polboljanje in poduk tid.

Tudi zagrebski kardinal vikši škof so v ta namen izverstin latinsk list razpisali do svojiga duhovstva, v katerim opominjajo k molitvi za sv. Očeta, popisujejo razgrajanje laških rovarjev, in razjasnujejo pravice, na katere je zastavljena svetna vlada rimskega papeža.

Ogled po Storenskimi in dopisi.

Iz Ljubljane. Visokočastitljiva škofijska namestnija je 25. t. m. razposlala naredbo, kako naj se po vsi škofii moli za sv. Očeta papeža IX. v Njih britkostih. Bolj obširno prihodnjič. — Letašnje leto je 24 mladenčev sprejetih v škofijsko semenišče za prvo leto, eden pa za drugo leto.

Iz Ljubljane. Njih veličanstvo cesar Franc Jožef so visokočastitimu gosp. fajmoštru v Kamnigori Jerneju Uršiču red zlatiga križa s krono podelili. Njih prevzišenost poglavar grof Chorinsky sami so jim to častno poslavo na dom v Kamnigoro prinesli.

Iz Celovca pripoveduje „Slov. Prijatelj“, kako je pri sv. Jakopu blizu Celovca obhajalo več duhovnov skupaj 25 letni spomin svojiga mašniškega posvečenja. Ta dogodek je tolikanj tehtniši, ker smo malo poprej v „Volksfreundu“ nekaj enaciga, prav mičniga brali ter je viditi, da je ta zbujeja misel sploh vseč in se utegne še marsikje ponoviti. — V. č. g. konsistorialni svetnik Alojzi Kul je bil namreč v dan povišanja sv. Križa povabil vse svoje sošolce kerske škofije, katerih se je bilo zbralo enajst, trije niso mogli priti, šest jih je pa že mertvih. V sredi lepo opravljene cerkvice je stal mertvaški oder z znamenji duhovskega stanū, in na strani proti ljudstvu so bile zapisane imena unih šesterih nekdanjih tovaršev, ki jih že pokriva črna zemlja. Marsikomu so se zbudile svitile solze, ko je bral ime na svojih ljubih znancev in prijatelov. Koj zjutrej so se pričele svete maše, ob devetih pa jele obhajati velike duhovne opravila. Nad dvajset duhovnov je kerpko in ginljivo odpelo cerkvene bilje za rajnce, potem je imel petindvajsetletnik fajmošter Jakop Sivic peto černo mašo za pokojnike, in nji je nasledvala kosti presunljiva cerkvena pesem „Libera.“ Zaupljivo je usmiljeni nebeski Oče vslišal serčne molitve in prizanesel ubogim vernim dušam, ako so se katere terpele v hudih vicah. — Ali glej! neutegama se vse lice spremeni: v belim oblačilu stopi gosp. fajm. Fr. Treiber pred altar in opravlja peto angelsko mašo, in poslednjič se opravi še zahvalna pesem. Vsih pričujočih obličja so razodevale, kaj njih serca čutijo; goreče molitve, pesmi in zahvale so puhtele k Bogu, ki je toliko usmiljen in dobrotljiv, in zdihovalo se je zraven tega tudi za prihodnjo pomoč, da bi zamogli vsi še živi težke dolžnosti svojiga stanū vredno dopolnovati.

O poli dvanajstih, po cerkvenih opravilih, se zberó častiti gg. verstniki v lepo opravljeni duhovski hiši, in tu je bil prisercin shod, ki se marsikteri že toliko let več niso vidili, že celih 25 let nekteri ne. Med vsestranskim živim veseljem se neutegama zasliši glas, da se škof Valentin peljejo. Kacih 26 gospodov se je razveseljeno vsedlo za mizo krog mil. kneza škofa, kateri so bili poprej tudi v cerkev

se podali in tam svoje molitve opravili. — Slava sveti katoliški Cerkvi, ki nas uči resnico, svojih ljubih rajnih spominjati se, moliti in darovati za nje.

Iz Ptuja se piše „Slov. Prijatlu,“ de so milostni knez in škof lavantinski tudi ondotno stran, zdaj njim podverženo, k koncu u. in v začetku t. m. obiskali in se na več krajih s svojim duhovstvom zbrali. Razodevali so jim v raznih rečeh svoje želje, na pr. zavolj šolarske maše, perve spovedi in sv. Obhajila šolarjev; zavolj pripravljanja odraslih k velikonočni spovedi; na katere reči je posebno gledati pri tistih, ki so na potu v zakonski stan; katere društva in bratovšine se jim naj pripraviš za ljudstvo, in kako je z njimi ravnati. Povedali so, kako so bili pred več leti v starim delu svoje škoije sklenili tudi duhovsko društvo, katerega tovariši za vsakega umerliga izmed njih opraviti morajo enkrat daritev sv. maše.

Iz Kebla na Stajerskim. Osemnajstiga kimoveca je bil za kebelsko faro in celo okolico vesel dan. Povzdignili so namreč dva nova zvana, ktera je slavni zvonar A. Samasa v Ljubljani vliil, v visok zvonik farne cerkve, na mesto stariga zvana, ki se njegov glas k majnsima zvonovama prilegal ni. Ob 8 v jutro po dokončanih molitvah sta bila mično ovenčana zvonova v visoke line vzdignjena, spremljana od mile, vbrane glasbe in glasniga germenja iz topov. Na to so prečastiti gospod Janez Keše, fajmošter in šolski ogleda na Ponikvi, z lece slovesno besedo spregovorili, ki je vsim pričujočim globoko v serce segla. Med pridigo zakličejo mili govornik: „Zvonovi, pošljite skor svoj glas, razveselite nas!“ — Pri tej priči se vsi štirji zvonovi oglašé. — vse potihne in posluša. — Tako premilo so peli prvokrat iz zvonika, de bi se skale veselja solzile, ko bi mogle slišati. Od veselja in čutilj poslušavcev naj molčim to, dragi bravec, si le misliti zamoreš. —

Po pridigi so imeli veliko opravilo častitljivi gospod J. Kunej, fajmošter, čadramski, in stregla sta jim gg. J. Keše in J. Regula, fajmošter v Tinjah. Končaje naj pridenem še pesmico, za to priložnost zloženo in verlim pevcam kebelskim v rabo poklonjeno.

Spolnjene so tvoje želje,
Draga fara Kebelska!
Naj razlega se veselje
Iz unetiga serca! —
Novi zvoní, čuj! zvonijo
Tebi danes prvokrat,
Mir in srečo Ti želijo,
Sveti raj pa tam enkrat.

Sveta ti Marjeta, zvesta
Priprošnjica pri Bogu,
Jezusova si nevesta,
Zroči nas tud Jezusu!
Naj ti naš ta dar dopade,
Tebi v čast smo strili to;
Sprosi moč nam Božje gnade
Za dušico in telo!

O Marija, čista Dvica!
Ne pozabi Ti na nas,
Bodi naša pomočnica,
Mila mati vsaki čas!
Sveti Stefan, o le prosi
Za nas boga grešnike;
Naše prošnje k Bogu nosi,
Naj nas Jezus snili se.

Farani, ne pozabite,
De je cerkev tá za vas.
Le v domači kraj hodite.
Poslušati Božji glas!
Radi semkaj pritecite,
Ko zaslišite zvonov glas;
Tud doma lepo molite,
Ko bo zvon opomnil vas!

Za Vaš trud Vam hvala bodi,
Prečastiti naš pastir!
Naj Vas roka Božja vodi
Z revne zemlje v srečni mir!
Kadar bote se ločili,
V zemljo verne se telo,
Zvoni bojo Vam zvonili:
„Daj Mu Bug sveto nebo!“

Tud vi farani goreči!
Naj plačnik vaš Jezus bo,
Naj cvetó vam dnevi v sreči,
Zdrava duša bo, telo!
Ko že bodete trohneli
V hladnim krili maternim,
Bodo zvoni milo peli:
„Večna luč naj sveti njim!“

Karl Kaliger, učenik.

Iz Gorice 21. oktobra. — r! — Sopot nov zgled nagle in neprevidene smerti. — 17. t. m. zjutrej so v predmestu na novi cesti mertviga našli stotnika, ki je v pokoju živel. Od mertvuda zadet je na poti proti domu koj mertev obležal. Nad njim so se spolnile besede sv. pisma: „Ob uri, ko se vam ne zdi, bo sin človekov prišel“ (Luk. 12). Prišel je Gospod po noči in je na cesti z njim obrat čez celi tek njegoviga življenja opravil. Da bi ga bil pač srečno preстал! — Take zglede nagle smerti naj bi si

vsí v prevdarek jemali, posebno pa tisti, ki z dušo in s telesom po zemlji kot kerti rijejo, minljivih drobtin išejo, si po goljujih in odertijah mavhe polnijo; tudi oni, ki posmerljivih mlakah razberzdanosti brodiijo, po noči, po dnevi po grešnih potih tavajo; — tudi oni, ki sovraštvo do svojiga bližnjiga kuhajo in se nad njim maševati išejo; — tud oni, ki se tako radi cerkvenim zapovedim spakujejo. Naj bi le prevdarili, kaj de bi bilo, ko bi se jim Gospod nenadama oglašil, rekoč: „Daj odgovor od svojiga hiševanja!“ Daj odgovor od svoje mladosti; — od svojih poznejših let! Veliko si me žalil, malo se pokoril! Mnogokrat sim te klical, nisi me hotel slišati! — „On jim bo očital, kaj vse de so storili, ob kaki uri de so grešili.“ (Aug.) In tudi „vest bo pričala tisti dan, kadar bo Bog sodil.“ (Rim. 2.) Tudi grehi bodo vpili: „Ti si nas storil, mi smo tvoje delo, nikar te ne bomo zapustili“ (Tom. Kemp.) — Že pobožni Job je zdihoval: „Kaj bom počel, ko bo Bog vstal me sodit? in kaj mu bom odgovoril, ko bo odgovor tirjal?“ Zaničevavei Božjih in cerkvenih zapoved! kaj si mislite, kaj bote pa vi pred sodbo počeli? — „Vsi hudobneži bodo obmolknili“ (Ps. 106.) Strašnejši kot ogenj bo njih osramotenje“ (Bazili.) — In h komú se bote v tej stiski obračali, komú priporočevali? Tamkej ni kraj prošnje, noben priprošnjik ne bo pomagal (hudobnežu), noben prijatelj, noben oče.“ (Tomaž Vilan.) Čas je sodbe. „Pred sodbo se sodnik še potolažiti da, nikar pa ne po storjeni sodbi.“ (Avg.) Torej vcepíte si svet Jezusa, naj boljšiga prijatla, ki pravi: „In vi bodite enaki ljudém, kateri čakajo svojiga gospoda, kdaj se bo vernil od ženitnine, de mu, kadar pride in poterka, zdajci odpró. Blagor tistim hlapcam, katere gospod, kadar pride, čuječe najde.“ (Luk. 12).

Z Dunaja 23. oktobra. † — Že davno Vam nisim nič pisal. Temu je bilo mnogo vzrokov. Res, de se ni manjkalo dogodkov, ali moža ni bilo, de bi jih bil vredil in zapisal. Daničnim bravecam v poduk in védo. Spet pa moram tudi koj spoznati, de se tu v velikim mestu le malo taciiga dogodi, kar bi Slovincu služilo; kar pa je, se hitro po tukejsnjih listih zvé. — pa tudi od domačih reči semtertje kaj, ker se s Slovenskiga, posebno iz Ljubljane rad kateri oglasi. Tode z žalostjo moram reči: večidel je to tak „quodlibet“, de me večkrat sramota obide, tako spoštovaniga, osramoteniga in ponižaniga naroda sin biti! Taki „kratkočasni“ dopisi pač prav nič moralne strani, de molčim od družih, ne pospešujejo, temuč le pomagajo, de se narod še bolj v nič devlje in poslednjič brez koristi umerje. Na vse strani pa je naš narod pokazal, de ni bil nikdar suha betva, ampak vsigdar poln življenja, in v spoštovanji do Božjih in človeških postav gotovo ne naj zadnji, in de ima še sedno moč, zanaprej živeti, se redovno razcvetati in delati v časni in večni prid. De tu le memogredé oménim novih postav, ki so nam več polajšav in prememb obljubile in zagotovile, — kako je mogoče, de ni le edin kake poštene in narodu koristne reči čerhnil ali sprožil in nasvetoval? Vse se suče le o tem, naj z eno besedo rečem, de to ne velja nam! de tedaj narod od nobene polajšave nima ničesar pričakovati. Taki tedaj prevpijejo vse — še tako poštene vošila! Nasproti pa v sramoto pišejo „kurioza“ — edin huji od družiga „od Jungstlovenov“, od Judov, kako so v Ljubljani silno (!) čislani, od krivovercov, kako se neznano veselé novih postav, in de jim je prisijala boljši doba, prebivši spone, ki so jih od temnih časov sem neusmiljeno težile in morile, in tacihi družih reči več, češ, da tudi tujei védo, kako barbarstvo in tiranstvo tam še vedno kraljuje! Kako koristno in dobro reč v misel vzeti in narod v poštenih zadevah opravičiti, jih že obide groza in kakor basniški morski mož Protej se skušajo v mnozih formah naše narodne reči svetu šaljive in neveljavne pokazati. Kaj bi neki n. pr. ogerski protestantje rekli, ko bi se jim zdaj velelo, te postave ne gredo vam, ampak

pruskim ali američanskim protestantom itd. Ali bi bil še tak vesel šum po časnikih brati, kakor je bil zadnje dni? Tako tudi druge polajšave. Ali bi ne bilo to tako, kakor če bi kdo imel travnik, pa bi ga hotel spet v bolji stan spraviti tako, da bi vodo k njemu obračal, — ki bi ga pa nikoli ne dosegla? Ali bi ne bilo to prazno delo? Tudi za Slovenca bi mogle vse polajšave po mnenju tistih dopisnikov tako prazno delo in brez koristi biti, — in vender si je z mnogoterimi deli veliko zaslužil! Učeni, zanimivi in na vse strani koristni spis v Novicah nam pa kaže pot, kako de zamorejo tudi v Ljubljani, v središču Slovenstva, za narod kaj začeti, po tem delati in tudi končati. —

Zdaj pa še nekaj maliga od družih noči, kolikor vém in znam. — „Akta“ zadnjega dun. cerkv. zbora so že nekaj časa sem izdane. Kat. časniki so jih odobrili in nekatere poglavja posebno hvalili, kakor je znano. Zdaj ostane le, da se z Božjo pomočjo v življenje spravijo. — Silni vihar, ki so ga francoski škofje zoper puntarje in papeževe sovražnike vzdignili, je zdaj naenkrat potihnil. Nasprotni pa se oglašajo zdaj taki, ki trdijo in spričujejo, da papežu ni treba posvetniga kraljestva, ker se zamotaje v zunanjo politiko večkrat še v cerkv. zadevah roke zavežejo. Frankobr. journal vé zmirej kaj takega povedati. Sploh pa vsi zunanji časniki, ki zvonec nosijo, zdaj na vse usta vpijejo, da je Cerkev treba „reformirati“, začeti pri glavi in pri udih. Tedaj so nam časi 16. stoletja. — Tode kaj bi bilo, ko bi jo krivoverci reformirati hotli! —

V tukajšnjih časnikih se je unidan velik prepir vnel zastran judovskih zdav. Ne vém kako je jenjal ali potihnil. To pa je gotovo, da se močno zanje poganjajo, da bi dobili drugim državljanom enake pravice v vsih rečeh, naj velja kar hoče. — Velike šole so se tudi kakor druge v začetku t. m. pričele. Nedeljska služba Božja je kakor lani, v jezuitarski cerkvi, zjutrej ob devetih, in sicer najpred pridiga, potem sv. maša z blagoslovoma, pri kateri vseučilišni solci pojejo. — Z Bogam!

Razgled po kersanskim svetu.

V Benedkah se je 18. t. m. pričel okrajni cerkveni zbor. Vsak škof ima seboj 2 korarja in 2 svetovavna bogoslova. Kacih 60 duhovnov je vse čez, in stanujejo skupaj v patriarškim semenišu. Že 12. t. m. so bili tje dospeli viksi škof videmski, potem škofje, veronski, padvanski, feltrejski in belunski, konkordijski, treviški, čeneški in mantovski, dalje priročnika ali koadjutorja vičenskiga, in roviškiga škofa, ter so naprejšnje posvetovanja pričeli. Predsedež ima patrijarh. Naprejšnji posveti so v semenišu, shodni zbori pa bodo v cerkvi sv. Marka.

Monastirski škof v Vestfalii so razpisali pastirski list zoper roparski napad tistih, ki sv. Očetu svetno vladu spodbijajo, in ob enim so naslednje velele dali: 1) da naj se tudi nadalje ob vsih dopustivnih dneh privzema v sv. maši molitev za papeža; 2) vsaki duhoven mora eno sv. mašo brati v namen sv. Očeta in za njih blagor; 3) vsi mnih, ki niso mašniki, in vse nune morajo enkrat sv. Obhajilo darovati za sv. Očeta; 4) vsi drugi verni naj prvo svoje Obhajilo v namen sv. Očeta opravijo; 5) po vsih cerkvah cele škofije naj se molitev za poglavarja sv. Cerkve pri zjutranjim in velikim opravilu, ob delavnikih pa po farni maši na glas moli.

Laško. Od poslednjega nagovora sv. Očeta upajo veliko vspeha. Zmiraj se pošiljajo pisma (enciklike) iz Rima do nadškofov in škofov, v katerih so opominjani, da naj se z vso močjo zoperstavijo prederznosti prekucuhov in tistih, ki jim na roko grejo. In z veliko zadovoljnostjo zaslišujejo v Rimu serčne glase za katoliško Cerkev iz različnih krajev. „Liberalci“ pa se nad tem meščasto emendajo, in lažnjive ugovore pletejo, kakor so navajeni.

Laško. Ker se Napoleon véde, kakor de bi hotel

francosko posado iz Rima vzeti, in bi bila potlej nevarnost zavolj punta, torej se glasi iz Rima, da hoče napolitanski kralj sv. Očetu pomagati, in da bo 20.000 napolitanskih vojakov, ki so na rimski meji, sklenjenih z rimsko vojsko, nad puntarje po suhim vdarilo, ali pa se bo enaka moč v Ankono prepeljala in krotila prekucuhe.

Prekucuhi na srednjim Laškim so vedno v večji zadergi; pomanjkanje denara jim pritiska, zaterte ljudstva pa svoji nevolji dušek delajo. Poslednji pomoček, mislijo rogovileži, bi bil, da bi se rovarske okrajine s Piemontom sklenile. — Na Toškanskim mende puntarska moč jako peša, pravična stran, ki se poganja za velikiga vojvoda, pa moč dobiva.

Ihta do puntarske vlade se čezdalje bolj razodeva. s tem pa rase ob enim vdanost do pravniga velikiga vojvoda. Verh tega so kase prazne, in ne najdejo ga, da bi jim denar zaupal. K svoji nesreči so si izmislili, davke za prihodnje leto (1860) pobirati, s tem pa so si še le prav zakurili in ljudstvo razdražili; nekteri služabniki tih puntarjev, ki so bili šli davke pobirat, so z dobro nakajšanim obrazom domú prišli. — Tako je tudi v rimskih puntarskih okrajinah velika nezadovoljnost in glasne tožbe se slišijo zoper začasno (puntarsko) vladu.

V Florencii so bile 11. t. m. po noči podobe Viktor-Emonvelove znad vrát stergane, kamor so jih bili en mesec poprej nabili; bilo jih je neki 7 do 8 tavžent. —

Sardinski kralj je bil mende več francoskim prelatam ali viksim duhovskim častnikom poslal častne rede, ktere so mu pa nazaj poslali, kakor se samo po sebi razúme.

Francosko. Poslednji ogovor sv. Očeta je Francosko pretresel. Spazili so, da tudi le z besedico niso omenili Francije in njeniga cesarja, — in to se s tem bolj čudno zdi, ker 20. rožnika so bili mirno zanesljivost razodeli, ko jim je bil francoski cesar besedo zastavil, da hoče papežovo posvetno oblast ohraniti in tudi braniti, ko bi bilo treba.

Nagovor sv. Očeta 26. kimovca se je razlegel po vsim svetu in posebno na Francoskim svet oginj vžgal. Zopredama razodevajo škofje svoje glase zoper punt sploh in posebej zoper neslišani rop, kteriga prekucuhi hočejo nad svetnim posestvom sv. Očeta dopolniti. Vse stirmi nad prezalim govorom orleanskiga škofa, ki ga imenuje: „Vpor zoper napade, kteri sv. Očetu in apostolskim stolom žugajo in ji zadevajo.“ Enake besede svet ni kimal slišal. „Ne morem več molčati,“ začne viksi pastir, „ampak moram se že enkrat zoper napade vpreti, kterim sta naš sveti Oče, papež, in apostolski sedež neprenehama izveržena. Ne morem več v svoji duši viharjev krotiti, ktere mi tako počenjanje zbuja, in ki sim prepričan, da jih vse katoliške serca čutijo kakor jest. Kakošno serce bi imeli, ako bi v takim času ne terpeli, ali velikoveč, ako bi tolike ostudnosti molčeli, terpeli! Kako bo človek merzlo gledal in slišal, kar vsaki dan prinese itd.“ Nato zdela in seka prekucovavstvo in njegove podpore, deržaje in podajavnike s toliko zgovernostjo, učenostjo in ravnoslednostjo, da bi moglo prekucuhe v lice zarudečeti, ako to beró, če kteri tudi le še malo poštenja ima. — Pravijo, ne manj serčin je nagovor turouskiga škofa do duhovstva. — Čezdalje več enacih škofovskih glasov se razodeva na Francoskim.

Turško. Neki dopisnik „Kat. lista“ iz Carjigrada pripoveduje, kako so sovražniki sv. Križa zopet jeli napadati na kristjane obeh cerkev, zahodnje in izhodnje, kakor gladovni volkovi na krotko jagnje, zlasti odkar se je vojska na Laškim dokončala. Na Azijanskim in Evropejskim, pravi on, so Turki počeli neslišane kervništva — iz samiga sovraštva do kersanstva. Škof v Siri je torej pisano prošnjo poslal do turške vlade, da naj umiri razserdene turke in preganjanje ustavi; ako se to ne zgodi, da se bo obrnil do družih evropejskih vlad za pomoč.

Turki stariga kopita so bili unidan napravili hudo zaroto, po kteri bi se med drugim bil mogel odpraviti tudi

„hathumajum“, t. j. kersanski veri vgodna postava od 17. svečana 1856. Veliko vmes naj višjih vojaških častnikov in družih vojakov in ljudi je po ječah potaknjenih, in čakajo kazni za svoj punt.

Smert nekiga odpadnika. Murad Bej, odpadnik poturčenik, poprej Rusković, je bil pred 3 meseci zginil, de ni nihče zanj vedil; našli pa so ga zdaj na rokah in nogah zvezaniga, mertviga in gujiliga v nekim vodnjaku ali sterni v Konstantinopolju.

Na Libanu v vasi Bejt-Meri, dve uri od Bejruta, se je bil 14. vel. serp. vnel hud boj med Druzi, turki, in Maroniti, kristjani. Dve ženi, ena Druzovka in druga kristjana, ste se bili pri vodnjaku skregali, ker se je bil eni verč ubil. Obojna moža pritečeta in kmal je bil ravs in boj. Druz je bil kristjana ubil. Kristjanje in Druzi so se potem bili od 8 zjutraj do 3 popoldne, s sabljami, pušami, kolmi in kamni, de je 27 Druzov in 13 kristjanov mertvih obležalo. Druzi, kervavi maševavci do četertiga rodü, so se od vasi do vasi dervili in kričali: „Kristjanje so naše brate pobili, potolcimo kristjane!“ in so morili, požigali in ropali. Tudi maronisko semenišče pod škofom Tobijem so poropali in razdžali. 15. se jih je še več zgernilo in so poropali in popalili 4 vasi in samostan sv. Janeza. Od druge strani pa so se bili tudi kristjanje zbrali in so Druzam požgali 4 vasi in več mošej ali turških molivnic. Evropejci in mnih raznih maroniških samostanov so v tem divjim razgrajanji bežali v mesto Bejrut.

Iz Goe v izhodnji Indii imajo portugieške novice naznanilo, de so pred kratkim bili odperli grob sv. Franciška Ksaverja in so telo tega svetnika našli popolnoma celo in ohranjeno, in je bilo tamkej skoz več dni postavljeno v ččenje vernim.

Iz Kine ima „Civiltà cattolica“ naslednje naznanilo: „Že poprej enkrat sim vam pisal, kak šum je vstal po nekterih okrajinah med neverniki zavolj prečudnih reči, ki so jih nekteri novi kristjanje delali v svoji priprostosti. Ta šum, ne de bi se bil vlegel, se je iz ravno tega vzroka tudi drugam razširil. S pokropljenjem z žegnano vodo zdaj kaka goreča devica, zdaj pobožna žena, polna čistiga, terdniga zaupanja, ali bolnika ozdravi, ali požar ugasi, ali hudobniga duha prežene. In po vsakim takim djanji je spreobrnjen po 30, 50, po stotine in še več. Taciga pomočka se je tudi Gospod poslužil, de je svojo sv. vero na mal otok nekoliko od Kian-Nan-a zasadil. Neka neverska deržina je imela 14letno hčerko, prav nevarno bolno. Strah, jo zgubiti, žene starše, de so pri boncih ali popih obeh neverskih ločin, Fo in Trio, pomoči iskali. Ko dekličja mati to povabitev opravi in domü gre, sreča staro teto, ki je bila malo poprej po Božji previdnosti unkraj otoka sv. kerst prejela, in je bila kersansko devico seboj pripeljala, de bi otočane k vdeležju ravno te milosti spodbudovala. Novakinja, ko to reč zvê, svetova obupani materi, de naj raji poskusi molitve kristjanov kakor pa boncov, je namreč kristjana tukaj, ki zna za zdravje bolnih moliti. „O naj tedaj pride,“ odgovori neverka, „več ko jih bo za molitev, bolj bo pomagalo.“ Odločeni dan pride veliko število boncov v hišo umirajoče, in z njimi cela tropa zlahte in znancov, ki se pri enacih priložnostih radi zbirajo, de bi na zadnje obed zasacili. Bonci vse ljubo dopoldne molijo; bolna pa, ne de bi polajšanje čutila, se čedalje bolj sklepu bliza. Kersanska devica začne bonce dražiti: „Vpite malo glasneje, malik je danes precej gluh,“ in bonci povzdignejo glas, kričijo in robanijo, se le še hujsi po tleh mečejo, in še hujsi in močnejši udrihajo s kladvi po „leseni ribi.“ Pa vse zastonj; se le čez poldne se cmerni in jezni umaknejo tej kristjani in odidejo. „Ostanite tukaj,“ kliče devica, „vidili ste zdaj, de vaše molitve nič ne premorejo, ne veste pa še, koliko moč moje molitve imajo.“ Zdaj se približa postelji bolne

deklice, reče vse vražne reči v hiši požgati, tirja od hčere in cele deržine vero v Kristusa in de naj obljubijo, se pokristjaniti ter reče: „Ali hočete, ali nočete? Ako resnično hočete, ako terdno verujete, vam bo dobrotljivi Bog usmiljen.“ „Hočemo, zares hočemo,“ so vsi rekli. „Prav, skesanje obuditi,“ jim reče, in med tem je umirajočo zaznamnjala s sv. križem, in pokropila jo je z blagoslovljeno (žegnano) vodo. Deklica je bila zopet zdrava, in vsa deržina in veliko število pričujočih se je dalo med keršnike zapisati.

Domače duhovne vaje, svetó živeti in zveličano umreti.

(Dalje.)

Rečeno je bilo, de mora človek krotiti svoje nagnjenje po časti in človeški hvali. Kdor se hvali, naj se hvali v Gospodu (1. Kor. 1). V tih besedah sv. Pavla je zdravilo zoper baharijo, ktera je sestra častilakomnosti. Bahač, ki hlepi, de bi ga ljudje s hvalo kadili, se košati z dobrimi, nečimernimi, še tudi z malopridnimi rečmi; on hlata po senci, de bi si pridobil ljudsko hvalo, — je sužinj, — je farizej.

Baharija izvira iz studenca, ki se mu pravi dopajanje do samiga sebe; ona méri na nečimerno hvalo, de bi jo dosegla; njen nasledek je veliko grehov in hude šibe. — Judovski kralj Herod Agripa je bil pri nekim obhajanju, in je v prezali, s srebrom pretkani obleki pred ljudstvom imel ogovor. Njegovi prilizovavci povzdignejo glas in kličejo: „Ne človek, ne! to je Bog, ki nam govori.“ Kralju je to prilizovanje kaj močno všeč bilo in sprejel je nečimernik to božjo čast. — ali kaj se zgodi? Angel Gospodov udari prevzetneža in pri ti priči ga popadejo silne telesne bolečine. Nštevilno červov se mu naredi v drobu in ujéda pri živim životu tega umerjočiga človeka, ki se je neumerjočiga boga domisljeval. „Gorjé mi!“ je potlej cmen-dral, „bil sim viditi kakor bog, zdaj pa moram umreti! Božja moč, kteri sim podveržen, vaše lažnjive besede osramotuje.“ — Koliko jih je bilo družih, in koliko jih je, kteri so se bahali in časti iskali, so jo pa ravno s tem zgubili pred Bogam in pred ljudmi. Nikar tedaj svojih del okrog ne trobi! Delaj dobro, pa molči: tvoje dela naj govoré, če hočejo. Mojzesa posnemaj. Ko je z gore Sinaja doli šel, se je njegovo obličje svetilo pred ljudstvom Izraelovim, Mozes pa tega nič ni vedil. Berž ko je zvedil, se je že zakril (2 Moz. 34.).

Duhovske zadeve.

V goriški nadškofii. V. č. g. Janez Budav, dekan Kanalski, je izvoljen korar in vodja v seminišu. Naslednji gg. so pa odločeni za duh. pom.: Janez Juh k sv. Luciji na mostu; — Andrej Juh v Štiak; — Friderik Kühnel v Joaniz; — Janez Farfolja v Vuče; — Martin Zuchiatti v Černiče; — Anton Močnik v Šenpas; — Peter Trevisan v Vilo Vincentino; — Peter Cetul v Strasoldo; — Jakop Visintin je izvoljen za 2. domačiga škofijskiga kapelana in kancelista; — Janez Burba, kaplan v Cavencani, pride v pokoj.

V ljubljanski škofii. Duhovnimu pomočniku, ka-tehetu in učeniku v Radolici, gosp. Silvestru Kešetu, je begenjska fara podeljena, in na njegovo mesto pride gosp. Janez Mesar, duhovni pom. v Bistrici na Bohinjskim; — v Bistrico pa gosp. Jan. Sadnik, duh. pom. in namestnik v Begunjah.

Dobrotni darovi.

Za afrikanski misijon:

Neimenovan za srečno zadnjo uro 1 tolar, t. j. 2 gold. 12 kr. — Drugi v ravno ta namen 5 gold. st. d.

Za misijon gosp. Olivieri-a:

V čast Jezusoviga presv. Serca 5 gold.